

TÖRTÉNELMI SZEMLE

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI
KUTATÓKÖZPONT TÖRTÉNETTUDOMÁNYI INTÉZETÉNEK ÉRTESÍTŐJE
LVIII. ÉVFOLYAM, 2016. 4. SZÁM

Szerkesztők

TRINGLI ISTVÁN (felelős szerkesztő)

FÓNAGY ZOLTÁN, OBORNI TERÉZ, PÓTÓ JÁNOS, ZSOLDOS ATTILA (rovatvezetők)

GLÜCK LÁSZLÓ (szerkesztőségi munkatárs)

E számunk vendégszerkesztője: SZIJÁRTÓ M. ISTVÁN

Szerkesztőbizottság

FODOR PÁL (elnök),

BORHI LÁSZLÓ, ERDŐDY GÁBOR,

GLATZ FERENC, MOLNÁR ANTAL, ORMOS MÁRIA,

OROSZ ISTVÁN, PÁLFFY GÉZA, PÓK ATTILA, SOLYMOSI LÁSZLÓ,

SZAKÁLY SÁNDOR, SZÁSZ ZOLTÁN,

VARGA ZSUZSANNA

A szerkesztőség elektromos postája: tortenelmiszemle@btk.mta.hu

---

TARTALOMJEGYZÉK

A KÖZJÓ A KÉSEI RENDISÉG DISKURZUSAIBAN

- Szijártó M. István:* A közjó fogalma a kora újkori politikai diskurzusokban 499
- Hönich Henrik:* „Közönséges boldogság” és „közjó”. Fogalomhasználatok
Osvald Zsigmond *Az igaz hazafi* című művében 505
- Kökényesi Zsolt:* A hasznos állampolgár képzése. Közjó és oktatás-nevelés kapcsolata
a 18. századi Habsburg Monarchiában 519
- Szilágyi Márton:* A közjó Bessenyei György *Tariménes útazása* című regényében (1804) 533
- Miru György:* Morális értékek és megosztható javak a reformkori politikai gondolkodásban 541

TANULMÁNYOK

- Patrice M. Dabrowski:* A Kárpátok „felfedezése”. Sikvidékiek és hegylakók találkozásai
a 19. században 555
- Rubén González Cuerva:* „A kiváló erdélyi fejedelem”. A török elleni hosszú háború
(1593–1606) a *relaciones de sucesos* tükrében 565

MŰHELY

- Mátyás-Rausch Petra:* A szatmári bányavidék helyzete Bethlen Gábor uralkodásának
első éveiben (1613–1620) 585
- Turbucz Dávid:* „Ferenc Jóság azt üzenté”. Uralkodói születés- és névnapok
az I. világháború alatt 603
- Kapitány Adrienn:* Közlekedéssel kapcsolatos javaslatok az
1828–1830. évi országos bizottság kereskedelmi munkálatában 615

DOKUMENTUM

- Kertész Balázs:* A magyarországi obszerváns ferencesek 1499. és 1518. évi
konstitúcióinak prológusa 643

CONTENTS

THE COMMON GOOD IN THE DISCOURSES OF THE LATE ANCIEN RÉGIME IN HUNGARY

István M. Szijártó: The Concept of Common Good in Early Modern Political Discourse	499
Henrik Hönich: “Public Happiness” and “Common Good”. On the Terminology of <i>The True Patriot</i> by Zsigmond Oswald	505
Zsolt Kókényesi: The Training of Useful Citizens. The Relations between Common Good and Education in the 18th-Century Habsburg Monarchy	519
Márton Szilágyi: The Common Good in György Bessenyei’s Novel <i>Tariménes útazása</i> (The Journey of Tarimenes) (1804)	533
György Miru: Moral Values and Divisible Goods in the Political Thinking of the “Reform Era”	541

STUDIES

Patrice M. Dabrowski: “Discovering” the Carpathians. Encounters between Lowlanders and Highlanders in the 19th Century	555
Rubén González Cuerva: “The prodigious Transylvanian prince”. The “long war” against the Ottoman Empire (1593–1606) in the Mirror of the <i>relaciones de sucesos</i>	565

WORKSHOP

Petra Mátyás-Rausch: The Mining Region of Szatmár in the First Years of Gábor Bethlen’s Rule (1613–1619)	585
Dávid Turbucz: “Francis Joseph Sent a Message”. Imperial Birth- and Namedays during World War I	603
Adrienn Kapitány: Traffic-Related Proposals in the Commercial Elaborations of the National Committee of 1828–1830	615

DOCUMENTS

Balázs Kertész: The Prologue of the 1499 and 1518 Constitutions of the Observant Franciscans in Hungary	643
---	-----

E számunk szerzői

HÓNICH HENRIK, megbízott kutató (Molnár Tamás Kutató Központ) • KAPITÁNY ADRIENN, PhD-hallgató (ELTE) • KERTÉSZ BALÁZS PhD, tud. kutató (Országos Széchényi Könyvtár) • KÖKÉNYESI ZSOLT, tudományos segédmunkatárs (ELTE) • MÁTYÁS-RAUSCH PETRA PhD, tud. munkatárs (MTA BTK TTI) • MIRU GYÖRGY, a történelemtudományok kandidátusa, egy. docens (Debreceni Egyetem) • PATRICE M. DABROWSKI PhD, tud. munkatárs (Bécsi Egyetem) • RUBÉN GONZÁLEZ CUERVA PhD, tud. kutató (Spanyol Nemzeti Kutatási Tanács, CSIC-IULCE) • SZIJÁRTÓ M. ISTVÁN, a történelemtudományok kandidátusa, egy. docens (ELTE) • SZILÁGYI MÁRTON, az MTA doktora, egy. tanár (ELTE) • TURBUCZ DÁVID PhD, tud. munkatárs (MTA BTK TTI)

ELTE = Eötvös Loránd Tudományegyetem

MTA BTK TTI = Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézete

Folyóiratunk közlési szabályzata a www.tti.btk.mta.hu honlapon olvasható